

BIJLAGE 2

II Achter het net gevist! (*dit gedeelte voorlezen na de museumles*)

Daar zit Geryt vlakbij de langs zoevende wieken, te piekeren en te bibberen van angst. Opeens schrikt hij op door het gelui van kerkklokken. Hij stoot zijn hoofd tegen de dikke kruisbalk en hoort geschreeuw: "Brand, brand!" En ook al zit hij verstopt en heeft hij een kwaad geweten, als er brand is ga je helpen. Stel je voor, de hele stad kan in vlammen opgaan. Geryt glipt voorzichtig uit zijn schuilplaats. Hij moet meehelpen blussen! De rookwolken zijn al van een afstand te zien. Geryt rent ernaartoe en hoe dichterbij hij komt, hoe banger hij wordt. De brand is niet ver van waar hij woont. Hoe harder hij rent des te meer modder tegen zijn kousen opspat. Als hij bij het brandende huis komt, is zijn opluchting groot. Het is niet hun huis dat daar in lichterlaaie staat.

Er staat al een rij mannen, vrouwen en kinderen, die helpen met het bluswerk. Ze scheppen water uit de stadsgracht en geven leren emmers aan elkaar door. Ze werken als gekken, het zweet stroomt van hun gezichten.

De vlammen slaan aan alle kanten uit het huis. De hitte van het vuur is zo fel, dat de blussers niet dicht genoeg bij kunnen komen. Doordat de emmers zo haastig worden doorgegeven klotst het water eruit. De plonsjes water die ze op het vuur weten te gooien gaan meteen in rook op.

Geryt ziet zijn vader met zijn bijl in de hand. Die moet meehelpen de schuur naast het brandende huis af te breken. Zo proberen ze ervoor te zorgen , dat het vuur niet overslaat naar het huis dat ernaast staat. Gelukkig is het alleen maar een schuur, die ze plat moeten gooien. Aan de andere kant gooien ze natte zeilen over het buurhuis.

Het ziet er slecht uit. De bewoners van de straat lijken de hoop al te hebben opgegeven. Een paar vrouwen staan te schreeuwen en luidkeels te bidden. Opeens gebeurt er een wonder. De lucht wordt zwart, er klinkt gerommel. Het begint te regenen. Niet zomaar een beetje, maar een wolkbreuk! Je ziet bijna niets meer, zelfs de windvaan van de Dikke Tinne niet, zo donker is het. Het brandende huis sist enorm en de dikke, witte rookwolken stijgen op van het uitdovende hout. Binnen de kortste keren is de straat veranderd in een wild stromende beek.

De geur van brandend hout en riet vermengt zich met de lucht van natte aarde en mest. Een beetje verward staat de menigte te kijken. Het dringt nog niet helemaal tot ze door. Er is maar één huis verloren gegaan.

"Hoera!", brult iemand opeens. "De stad is gered!" Dat is het startsein voor een vreugdedans. Petten, hoeden en mutsen worden in de lucht gegooid. Ze maken muziek en zingen liedjes. Bij Geryt lopen de tranen over zijn zwarte wangen. 'Dit is vast een goed teken', denkt hij. 'Misschien vergeten ze me wel'. Met lood in zijn schoenen gaat hij naar huis. Het is tijd voor het middageten.

Als hij thuis komt staat zijn moeder voor het vuur in de kamer. Ze heeft haar rokken opgetild zodat ze haar benen lekker kan warmen. Geryt loopt gauw door naar de werkplaats van zijn vader. Hij kijkt in het rond en stopt de paling in een ton. 'Ziezo, die is veilig', denkt Geryt. Hij gaat naar binnen en loopt naar de haard, zijn moeder geeft hem een aai over zijn bol. Geryt houdt zijn handen tegen de haardstenen om ze te warmen.

Op hetzelfde moment komt zijn vader thuis. Hij trekt zijn schoenen uit en zet die bij de deur. Vader en zoon zijn allebei zwart en doornat. Ze vegen hun gezicht en handen af trekken en droge kleren aan.

Zijn zusje Truitje klapt de tafel uit en schuift de stoelen erbij. Over de tafel gaat een tafellaken en dan de oorkommen, de lepels en de kandelaar. Vader, moeder, Geryt, Truitje en de kleine Jan gaan aan tafel. Ze eten kippensoep, een soort dikke brei waarin wat kip ook allerlei soorten groente, erwten en bonen zitten. Bij het eten drinken ze allemaal bier uit een jacobakan. Vader gooit een afgekloven botje op de grond. Na het eten snuit vader zijn neus in het tafellaken en steekt een pijpje op.

Geryt wil over de brand beginnen, maar zijn vader is hem voor. "Dat stuk ongeluk van een dief in de Kerkstraat", begint hij. Geryt verbeeldt zich dat vader hem dreigend aankijkt en hij krimpt ineen. "Ze hebben hem gegrepen en in de Lenartstoren gesmeten. Wat zullen ze hem pijnigen!" roept vader. Geryt denkt dat hij het niet goed gehoord heeft. 'Gegrepen? In het gevang gesmeten? Gaat het dan niet over hem?' Ergens binnenin hem begint er iets op te klaren. Alsof de zon weer gaat schijnen na een vreselijke regenbui. Zijn moeder ziet hem kijken. "Heb je dan nog niks gehoord? Waar zat jij eigenlijk?" Geryt slikt en mompelt wat. Gelukkig is zijn moeder zo vol van wat er gebeurd is, dat ze zijn antwoord niet afwacht.

"'t Was een mooie toestand", zegt moeder "Toen die schavuit wegrende is hij tegen Zwane, Peter Tripmakers vrouw opgebotst. Zij had vuur gehaald bij Jan Smit en liep net naar huis met een vuurpot. Door de botsing liet ze de vuurpot vallen en er vloog een vonk zo naar het huis van Derk ten Kolcke en zijn familie. En nu is alles weg. Die arme drommels", zucht ze diep. Maar het verhaal is nog niet afgelopen. "Die schavuit viel lelijk op zijn gezicht en toen rolde zijn buit uit zijn zak. Het was de schitterende zilveren ketting van het Sint Anna-gilde, zo van de nek van de schutterskoning gegrepen. Wat een lelijk stuk vreten! Maar hij had vreselijke pech, want Roodhoofd is bovenop hem gaan zitten. Hij kon geen kant meer op. Hij heeft trouwens geluk gehad dat de schout er meteen aankwam en hem meteen in het gevang heeft gesmeten, want als de mensen hem te pakken hadden genomen, nou dan hadden ze wel raad met hem geweten! Hij ontloopt zijn straf in ieder geval niet. Ik heb gehoord dat ze hem met zijn oor aan de deur van het stadhuis zullen spijkeren. Dat zal hem leren!

Wat is Geryt blij. Wat stelt stelen van een paling nou voor, na alles wat er die ochtend gebeurd is? Hij besluit meteen zijn wandaad op te biechten. Hij begint een beetje triomfantelijk. 'Moeder zal ook wel blij zijn met de paling', denkt hij.

Maar terwijl hij zijn verhaal verteld, wordt hij steeds kleiner. Zijn vader en moeder kijken steeds kwader. Des te meer omdat hij ook nog zijn mes is verloren. En het eind van het liedje is, dat hij van zijn vader een flink pak rammel krijgt.

Stilletjes is moeder wel bij met de paling. Ze neemt hem in beslag. Terugbrengen gaat natuurlijk niet. Dus gaat ze hem gebruiken voor een heerlijke maaltijd. Morgen zal ze hem stoven. 'Maar morgen', denkt Geryt, 'morgen eet ik bij mijn nieuwe baas, meester Bernt metselaar'.

En zo gaat de vis aan Geryt's neus voorbij. Mes kwijt, vis kwijt. Wat een straf!